

COMMENT

1

SHARE

12

LIKE

4

EN

15

juni

2016

BOMMEN, GRANATEN EN TERRORISTEN DIE KATTEN AAIEN

4 min leestijd

Woorden en beelden zijn soms net zo krachtig als bommenwerpers. De strijd van overheden tegen de IS is daarom deels een communicatiewedloop. De technologische ontwikkelingen gaan snel. Hoe zorgen we ervoor dat we niet achterop raken?

Een mollige peuter richt trots een machinegeweer op ons, een kleuter onthoofd haar knuffel en een tienjarig kind liquideert een militair: de beelden uit de Islamitische Staat missen hun doel nooit. Verspreid via social media zijn ze vaak minstens zo krachtig als vuurwapens. Ze nestelen zich in de hoofden van vriend en vijand om daar hun manipulerende, motiverende, of juist ontmoedigende werk te doen.

Een belangrijk verschil tussen de terroristen van Al Qaeda en van IS is dat de laatsten 'digital natives' zijn en de kracht van social media beter begrijpen. Of ze nu angst zaaien met afgehakte hoofden, of empathie oogsten met sympathieke strijders die katten aaien: de 'storytellers' van de IS doen niet onder voor de marketingstrategen van een multinational. Een goede 'internetstrijder' oogst bij IS dan ook evenveel waardering als een ervaren sluipschutter.

“de ‘storytellers’ van de IS doen niet onder voor de marketingstrategen van een multinational”

SOCIAL BOTS

Social media als Facebook en Twitter zijn voor terroristen belangrijke platformen om jongeren die vatbaar zijn voor radicale ideeën te manipuleren met eenzijdige informatie. Steeds vaker gebeurt dit met accounts die niet door mensen, maar door machines worden bestierd. Het betreft ‘social bots’: computerprogramma’s, ontworpen om te communiceren met mensen.

Ze maken grootschalige manipulatie via social media veel gemakkelijker. De sociale platformen zouden een grotere rol kunnen spelen om radicalisering tegen te gaan, maar doen dit slechts mondjesmaat. Wel heeft de Europese Commissie onlangs met Microsoft, Facebook, YouTube en Twitter afgesproken dat haatzaaiende inhoud binnen 24 uur verwijderd wordt, mits burgers er melding van maken.

Ook gesloten platformen spelen een steeds grotere rol in de informatiewedloop tussen de IS en westerse overheden. Versleutelde apps als Signal of WhatsApp maken het mogelijk te communiceren buiten het zicht van informatiediensten. Games die onder jongeren populair zijn, zoals Grand Theft Auto (een spel waarin je agenten kunt aanrijden), bieden de IS de mogelijkheid om in besloten kring precies de juiste doelgroep aan te spreken. En het Dark Web, een versleuteld deel van internet, wordt onder meer gebruikt om ongezien aan uitreisdocumenten te komen en anoniem geld te storten aan het kalifaat.

VAN WETENSCHAP TOT WAPEN

Veel goedbedoelde nieuwe-mediatechnologieën veranderen in wapentuig, zodra misdadigers ze in handen krijgen. Dit zijn drie actuele voorbeelden.

SOCIAL BOTS

Alan Turing ontwikkelde in 1950 de Turing test, die test of een machine te onderscheiden is van een mens. Sindsdien hebben wetenschappers grote stappen gezet in de ontwikkeling van computerprogramma’s die overtuigend communiceren met mensen. Social bots, gebruikt door zowel commerciële bedrijven als misdadigers, komen hier uit voort. Bedrijven als Microsoft, Google en Amazon investeren miljarden in zelflerende varianten die steeds intelligenter worden.

DARK WEB

Drugs, wapenhandel, kinderporno en identiteitsvervalsing: het dark web biedt alles wat het daglicht schuwt. Het is toegankelijk met speciale, door iedereen te downloaden software en gebruikers kunnen er anoniem doen wat ze goeddunkt. Het dark web is onderdeel van het 'deep web', ooit begonnen als een internetvariant waar de Amerikaanse marine kon overleggen zonder pottenkijkers. Inmiddels maken ook terroristische organisaties als IS er dankbaar gebruik van.

VIRTUAL REALITY

Technieken om de werkelijkheid te simuleren met behulp van software en eventueel een soort bril werden aanvankelijk vooral gebruikt voor het trainen van piloten, artsen en militairen. Vanaf de jaren negentig ging de gamingindustrie ermee aan de haal. De Oculus Rift is het meest actuele middel waarmee gebruikers zich in een andere context kunnen wanen. Experts vrezen dat terroristen dit soort apparatuur zullen inzetten voor het trainen van strijders. IS gebruikt oorlogsgames en gamification in hun uitingen nu al om strijders te recrutereren.

ROL VAN DE OVERHEID

De overheid is zich bewust van de grote rol die deze technologieën spelen in radicaliseringsprocessen. Gezien de snelle technologische ontwikkelingen op het gebied van versleuteling en kunstmatige intelligentie zal deze rol steeds groter worden.

Inlichtingendiensten, politie en politici missen echter zowel de expertise als wettelijke ruimte om in te grijpen. Goed bedoelde, Hollywoodachtige filmpjes met een alternatief verhaal vallen in het niets bij de enorme stroom 'reality TV' van IS. Twitterende politici missen de autoriteit om online serieuze invloed te hebben. Voor elke site die uit de lucht wordt gehaald, verschijnen tien nieuwe. En de inzet van af luister technologieën en censuur door de overheid stuit op maatschappelijke en juridische weerstand.

TNO volgt deze ontwikkelingen nauwgezet en zoekt met overheden en private partijen naar best practices en maatregelen. Hoewel eenvoudige oplossingen niet voor het grijpen zijn, denkt TNO dat burgers een veel grotere rol kunnen spelen bij het produceren van tegengeluiden. En ouders, politie en scholen zouden zich actiever moeten bemoeien met het internetgedrag van jongeren om radicalisering op tijd te onderkennen.

De technologische ontwikkelingen gaan snel. Om niet achterop te raken, moet de overheid investeren in kennis en expertise op het gebied van nieuwe media, versleuteling en kunstmatige intelligentie. Alleen als overheid, industrie en kenniscentra als TNO op dit gebied samenwerken, kan Nederland terroristen in deze communicatiewedloop de pas afsnijden.

Dit artikel is gebaseerd op een gesprek met Arnout de Vries van TNO.

contactpersoon

Ir. Arnout de Vries

Locatie Leiden - Sch + Page 1 Locatie: Locatie Groningen

NEEM CONTACT OP

nieuws

Van voorspellen van misdaad naar voorspellend effect van politiewerk

[tno.nl](#) [Fill 1](#) + [Fill 2](#)

TNO's visie op modernisering 112 meldproces naar Tweede Kamer

[tno.nl](#) [Fill 1](#) + [Fill 2](#)

lees ook

National Security & Crisis Management

[tno.nl](#) [Fill 1](#) + [Fill 2](#)

aandachtsgebieden

DEFENSIE & VEILIGHEID

DEEL DIT ARTIKEL

LINKEDIN

7

FACEBOOK

2

TWITTER

3

[NAAR HOMEPAGE](#)

[BLIJF OP DE HOOGTE](#)